

A hand holding a cup of french fries. The image is overlaid with a dotted orange triangle. The text 'EEN WIJZE LES UIT VLAANDEREN' is centered in white. The text 'BEDRIJFSLEVEN' is at the top, 'OVERHEID' is on the left, and 'KENNISINSTELLINGEN' is on the right, all in orange.

EEN WIJZE LES UIT VLAANDEREN

BEDRIJFSLEVEN

OVERHEID

KENNISINSTELLINGEN

Ondanks het natte klimaat kampt Vlaanderen met een dreigend tekort aan water. Voor Vlaanderen was dat aanleiding om de kennis van overheid, bedrijven en kennisinstellingen te bundelen om het probleem bij de kop te pakken. Lukt dat? En: wat kan Nederland leren van het Vlaams Kenniscentrum Water?

Het Vlaamse klimaat lijkt sterk op dat van Nederland: onstabiel en nat. Toch kampen de zuiderburen met een dreigend tekort aan zoet water, onder meer omdat er in België maar weinig rivieren zijn. Elke Vlaming beschikt jaarlijks over 1.100 tot 1.700 kubieke meter water. Dit is één van de laagste cijfers in heel Europa. Zelfs Spanje en Griekenland beschikken over anderhalf tot vier keer méér water per inwoner. De beperkte beschikbaarheid kan leiden tot problemen met de drinkwatervoorziening, maar ook tot economische schade door tekort aan koelwater en water voor de productie.

Die problemen zijn fors, want Vlaanderen produceert een kwart van alle diepvriesproducten van Europa en er is veel chemische industrie. Maar liefst 24.000 grote en kleine bedrijven met in totaal 350.000 werknemers zijn afhankelijk van de beschikbaarheid van water. Volgens Dirk Van der Stede, managing director van Vlakwa, was het precies die dreigende economische schade die de aanzet gaf tot de oprichting van het Vlaams Kenniscentrum Water in 2010.

NOT-FOR-PROFIT

Vlakwa is opgezet als een not-for-profit-organisatie, met de steun van het Agentschap Ondernemen en IWT, het agentschap dat fungeert als vraagbaak voor burgers, overheden, kennisinstellingen en bedrijven. Vlakwa is uniek in België, maar ook de enige instantie waarin de 'gouden driehoek' (bedrijfsleven-overheid-kennisinstellingen) in de watersector is vertegenwoordigd.

Vlakwa wil niet alleen de waterbronnen in Vlaanderen beschermen, maar ook hergebruik en recycling van mineralen en metalen stimuleren. Dit is volgens het centrum essentieel in een moderne, duurzame economie. Het helpt de efficiëntie, de productiviteit en de concurrentiepositie van de Vlaamse bedrijven verbeteren.

Om commerciële inmenging te voorkomen zijn alleen de brancheorganisaties lid van Vlakwa, geen individuele bedrijven. Komt er een vraag binnen die niet kort door het centrum zelf is te beantwoorden, dan wordt deze rondgestuurd en kunnen geschikte partners (adviesbureaus, kennisinstellingen) reageren. Worden verschillende oplossingen aangedragen, dan worden die voorgelegd aan de aanvrager, zodat deze een keuze kan maken. Daarnaast stimuleert Vlakwa de uitwisseling van kennis en ervaring en probeert deze ook te vermarkten in het buitenland.

TASTBAAR

Eén van de meest tastbare resultaten van het kenniscentrum, zijn de mobiele pilootinstallaties. Dat zijn makkelijk verplaatsbare *skids* met apparatuur voor waterbehandelingstechnologie. Deze kunnen geplaatst worden bij een mkb-bedrijf, dat zo makkelijk en snel kan nagaan welke van de waterbehandelingstechnieken voor zijn proces het meest efficiënt is. >

Marcel Luijten
(Agentschap NL):
'Alle koepels in
één organisatie:
ik kan me
voorstellen dat
je dan sneller
resultaten
boek'

Johan van Mourik (SKIW): 'Er is in Nederland behoefte aan een of meerdere herkenbare loketten'

RESULTATEN VLAKWA

Een jaar na de start van de activiteiten noteert het Vlaams Kenniscentrum Water (Vlakwa) de volgende resultaten:

- 8 formele samenwerkingsverbanden opgezet
- 134 bedrijven die deelnamen aan acties rond kennisontwikkeling en toepassing
- 93 bedrijven die deelnamen aan evenementen
- 164 specifieke vragen van gebruikers (punctuele interventies)
- 14 economische missies, waaronder één naar Korea
- 1 spin off
- 39 Led-projecten (Laagdrempelige expertise en dienstverlening) Hogeschool-Mkb
- 9 demonstratieprojecten
- 2 vraaggestuurde onderzoeksprojecten opgezet

www.vlakwa.be

Van der Stede: "Het is een goed voorbeeld van hoe we proberen de *value for money* van watertechnologie te demonstreren. Daarbij worden dikwijls hogescholen ingeschakeld, zodat de kloof tussen het onderwijs en kleine en middelgrote ondernemingen gedicht wordt."

Van der Stede: "Door de brede blik zijn we in staat nieuwe waardenketens te creëren rond de fosfaatproblematiek. Is het fosfaat dat in het water wordt aangetroffen nog te benutten? Mede dankzij Vlakwa werd onlangs ook de eerste Europese fosfaatconferentie gehouden."

LESSEN

Vlakwa is een mooi initiatief, vindt Maurice Luijten, die als liaison officer Topsector Water bij Agentschap NL een goed beeld heeft van de kennis- en expertiseontwikkeling in Nederland. Vraagsturing is duidelijk leidend. Welke problemen liggen er in de praktijk en hoe kunnen we die problemen oplossen en welke consortia moeten we daarvoor bouwen? Dat zijn de eerste drie vragen die Vlakwa zich stelt en dat is de aanpak die we ook in Nederland beogen met de Topsector Water.

Luijten heeft de indruk dat het Vlakwa goed lukt een onafhankelijke positie te blijven innemen. "In Nederland heeft de Wateralliantie onlangs het Waterplein opgezet, met het oogmerk 'problemen' te zoeken in het buitenland die met behulp van Nederlandse kennis kunnen worden opgelost."

Luijten gelooft niet dat Vlakwa sneller opereert dan de Topsector Water. "In Nederland zijn we bezig met een grote operatie om ook het fundamentele en toegepaste onderzoek aan universiteiten en onderzoeksorganisaties op één (vraaggestuurde) lijn te brengen. Als particuliere organisatie kan Vlakwa misschien nu wat sneller eerste resultaten boeken, maar ik denk zeker dat onze topsector-aanpak ook snel tot aansprekende resultaten gaat leiden."

SAMENWERKING

Nederland heeft heel veel overkoepelende organisaties, zoals de Wateralliantie, het Nederlands Water Partnership, de Stichting Kennisuitwisseling Industriële Watertechnologie, de Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) en Aqua Nederland, ieder met een eigen aandachtsgebied.

Luijten: "Deze organisaties zijn complementair en werken al geregeld samen. Maar in Vlaanderen zitten alle koepels in één organisatie. Met die hechte samenwerking kan ik mij voorstellen dat je verhoudingsgewijs sneller goede resultaten kunt boeken. Dit is wellicht een stimulans om in Nederland nog hechter samen te werken."

De bereidheid tot samenwerken van Vlakwa is groot en beperkt zich ook niet alleen tot België, heeft Luijten gemerkt. Het kenniscentrum wil ook graag samenwerken met het Agentschap NL. Samen kun je bijvoorbeeld euregionale of zelfs Europese projecten/consortia opzetten, waarin Belgische en Nederlandse krachten worden gebundeld. Iets waarop Luijten namens Agentschap NL al positief heeft gereageerd.

Johan van Mourik, voorzitter van de Stichting Kennisuitwisseling Industriële Watertechnologie (SKIW), vindt het de hoogste tijd om versnippering aan te pakken: "Er is behoefte aan één of meerdere herkenbare loketten. Door tijdgebrek, prioriteitsstellingen, personele wisselingen lijkt dit proces moeilijk te verlopen. Dat is ook de reden waarom wij enkele maanden geleden het initiatief hebben genomen om Dirk van der Stede van Vlakwa te vragen naar zijn aanpak en om een presentatie te verzorgen voor een aantal afgevaardigden van betrokken instanties. Deze presentatie heeft inmiddels plaatsgevonden met als resultaat een kleine stroomversnelling bij het zoeken naar synergie. SKIW ziet mogelijkheden om samen met enkele partijen één van deze loketfuncties te realiseren, een loket dat bij voorkeur ondergebracht kan worden bij een van de bestaande verenigingen, stichtingen of instanties. SKIW is bereid hiervoor tijd en ruimte vrij te maken en actief deze samenwerking vorm te geven." |